

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה ז.

עין משפט נר מצוה

לד א מיי פ"ד מהל' קדוש
הדס הלכ' י סגמ עשין
ומ' :
לה ב מיי שם הלכ' א סגמ
שם :
לז ג ד מיי שם הל' יד :
לז ה טו"ע א"ת ק"י מטב
שם א :
לח ו ז מיי פ"ד מהל'
שקלים הל' י סגמ עשין
הל' :
לח ח מיי פ"ד מהל' כלי
המקדש ה' ז :

הא בבב"א מום. בעל מום מעיקרו דמס ונעשה בעל מום כיון
דלא חזי לאכילה מונים לו משעת הולדתו ואין לדקדק מכלל
שהיה שייך כל מאחר נתיינה לכהן דהכל לענין להאכילו בתוך שנתו
לנרץ כדאיתא פרק [עד כמה] (בבב"א דף טז ע"ב):

מדבריי קבלה אמרנו. לא מני
למיתא פסחא מנייניה כלל
אס לא נאמר שנתא קבלה צידס
סדר שמות החדשים זה אחר זה והכי
אמר זירושלמי שמות החדשים עלו
צידס מצבל צרלשונה צירח האיתנים
שבו וולדו אבות צירח זול שבו כל
העולם וזבל והארץ עשויה זולות זולות
שבו זוליס לזמנה צנתיסה צירח זיו
שבו זיו האילנות מכאן ואילן ויהי צמדש
ניסן שנת עשרים ויהי צמדש סכלו שנת
עשרים צמדש העשירי הוא חדש טבת:
בשנים קא מיירי. וקשיא דהא
קא אמר לרגלים ואמר
לעיל כיון שעברה עליו שנה בלא
רגלים ורגלים בלא שנה י"ל מכל
מקום צמדשים לא קא מיירי:

הם העידו. משנה היא צבדיות
(פ"ו משנה ז) ופ"ק דסנהדרין
(ד' י"ג: וס) גזי (ז' עבדוס ציוס ל' של
אזל דלאמר רב נחמן מעובר וקדוש
ומקשי ליה רבא מכדי מפורים לפסח
תלתין יומין הוי ומפורים דרשינן
צהלכות הפסח וכי מני ריש ירחא
ומתקיים להו אמי לזלוזלי ה"ג ה"מ
לאקשוי אמתניתין דעליות:

בהפסקה א קא מיירי. לקמן
(ד' י"ג: וס) גזי אהד
צמשי ר"ה לירקות ולא קמני לנדריס
דקמני צנתיסה משוס דמתניתין
צהפסקה לא קא מיירי:

מראשית השנה. לקמן (ד' טז:)
אמתינן דוה תשירי:

שמא א ימסרם יפה יפה.
פלוגתא דמנאי היא צסוק
פרק הצית והעליה (צ"מ ד' ק"ח). גזי
סומרי ספיקים צנתיסה אי ממנדב
סומר חנס וקלט מימה דפרין הכל
פשיטא צנתיסא דהויא פלוגתא דמנאי
ושמא יס לחלק דהכל (י"כא למישט
כולי האי כמו צנתיס):

לא קמיירי: ולעבורין: לעבורין מניסן מנינן והתניא א"א אין מעברין השנה לפני
ר"ה ואם עיברה אינה מעוברת אבל מפני הדחק מעברין אותה אחר ר"ה מיד
ויאעפ"כ אין מעברין אלא אדר אמר רב נחמן בר יצחק מאי עיבורין הפסקת
עיבורין דתנן הן העידו דשמעברין השנה כל אדר שהיו אומרים עד הפורים
מ"ט דמאן דאמר עד הפורים כיון דאמר מר א"ה שואלין בהלכות הפסח קודם
לפסח שלשים יום אתי לזלוזלי בחמץ ואידך מידע ידיע דשתא מעברתא
בחושבנא תליא מלתא וסברי חושבנא הוא דלא סליק להו לרבנן עד
האידינא ותנא דידן בהתחלה קמיירי בהפסקה לא קמיירי: ולתרומת
שקלים: מגלן א"ר יאשיהו אמר קרא זאת עולת החדש בחדשו לחדשי השנה
אמרה תורה הבה וקרבן מתרומה חדשה וגמרי שנה שנה מניסן
דכתיב וראשון הוא לכם לחדשי השנה ולגמור שנה שנה מתשרי דכתיב
ומראשית השנה דנין שנה שיש עמה חדשים משנה שיש עמה חדשים
ואין דנין שנה שיש עמה חדשים משנה שאין עמה חדשים אמר רב
יהודה אמר שמואל קרבנות צבור הבאין באחד בניסן מצוה להביא מן
החדש ואם הביא מן הישן יצא אלא שחיסר מצוה תנ"ה קרבנות צבור
הבאין באחד בניסן מצוה להביא מן החדש ואם הביא מן הישן יצא
אלא שחיסר מצוה ויחיד שהתנדב משלו כשרין כלכד שימסרם לצבור
לא

בעל מום. שגולד צמומו ועומד לישתט צחוק מיום שגולד הוא ראו
לך ומונין לו משגולד: מי מצי אכיל ליה. ציוס שגולד דלמא נפל הוא
ואין שחטיה מטהרמו עד שיהיה שמונה ימים דשז נפק ליה
מכלל נפל דמניא (שגמ ד' ק"ה): רצ"ג אומר כל ששהה ששים יום
צבלס אינו נפל וצבהמה שמונה ימים:

לחדשים. למנין חדשי השנה:
לעיבורין. קא ס"ד לישב צ"ד ולענין
אס השנה הצאה זריכה להתעבר:
ולתרומת שקלים. (ב) להקריב ראשון
קרבנות הלקוחים מתרומת קופות של
שקלי שנה זו: אף לשכירות צמים.
המשכיר צית לחצירו ואמר לשנה זו
כלתה שנתו צלחד צניסן ואפי' לא
דר בו אלא חדש אחד: החדש הוא
לכס. ומגלן דניסן דכתיב ויקחו להס
זה לפסח וכתיב קרא אחריתא שהפסח
צמדש האצבי שיש בו אצבי שהצדואה
צכירה צו להיות מנוסלת צגמר
צישולה: צעניא אצבי וליא. סכבר
נגמרה מניסן ואי איכא זרעא אפילה
אין זה צבר אלא אפילה: ואימא אזר.
דליכא זרעא חרפא מתכבר מאלר:
רוצ אצבי. שיהו רוצ תצואות
מתצורות צו: שיש צו אסיפא.
שמכניסין צו פירות צצית מפני
הגשמים וכל הקין הן עשויות גדישין
לישב: ראשון למיתוס. למעשה המן:
ותנא דידן. עולת תנא צמתני ר"ה
לחדשים: צעניא מניסן מנין.
צמתניה וכי רשאין צ"ד לישב ולענין
צזורכי עיבור א"ר ר"ה צניסן: אין
מעברין. אין מעינין צזורכי צזורכי
להודיע לגולה שעצירו צ"ד את השנה
שלא ישמחה הדבר עד אשר הצבא:
אזל מפני הדחק. שמהפדין שלא
יגזרו נכריס (מלישב צ"ד או צצריך
הנשיא לחלכ המלך ואין מעברין אלא"
ירכה נשיא כדלאמר צסנהדרין (דף
א): ויאעפ"כ אין מעברין אלא אזר.
אין מוספיין חדש על השנה אלא אזר
דכתיב שמור את חדש הצבי חדש
הסמוך לאצבי עבר שיכא אצבי
צזמנו: הפסקה עיבורין. שכיון שקדשו
שנתה מלהיס מעוברת עוד שאין
רשאין לעשות ניסן אדר סכבר נכנסה
שנה אחרת לענין עיבור: סס העידו.
רצי יהושע ור' פפיס שמעבריס את
השנה כל אדר אס ראו צ"ד לאמר
הפוריס שהשנה זריכה להתעבר
מעברין אותה: שהיו אומרים עד
הפוריס. לפי שהיו חכמים אומרים
שאין מעברין אלא"כ ומשבו צבר לפני
הפוריס לך החקקו לעדות זו: אפי
לזלוזלי חמץ. סכבר מן הפוריס ואילן
התמילו דהרשנים לדרוש צצכיס צהלכו'
הפסח החקקו השומעים לעשות פסח
לסוף ל' יוס ואס יעצבו צ"ד את השנה
לא יתקבלו דצבי שלוחי צ"ד לשומעין
לדמות את הפסח סכבר שמעו עד
הדרשני: הפסקה לא קא מיירי. בראשי
שנים דהפסקה לא קא מיירי: חדש
צחדשו לחדשי. חדשי יתירא לדרשה:
יפה

(א) [סנהדרין י"ב. תוס' סס
פ"ב ה"ג, (ב) סנהדרין פ"ג.
עדות פ"ג מ"ג, (א) פסחים ז'
מגילה ט: סנהדרין י"ב. ע"ז
ה: תוס' מגילה פ"ג ה"ב
בבב"א (מ"ג, ד) יומא הל' ד'
מגילה ט: ע"ש, (ב) [לקמן
ה: ט', (א) יומא ס"ה,
(א) [תוספתא פ"א ה"ד,
(ח) [יומא לה: צ"מ ק"ח,
(ט) צ"מ: ע"ש, (א) צ"מ:
שמה, (ס) [ז"ל קידוש]

מוסף רש"י

אין מעברין השנה לפני
ר"ה. אין ישיבין צ"ד קודם
לכא השנה לענין ולמיר
מתעבר שנה זו שני דרסי,
מפני שיש שנה צבר
קודם שיגיע ומגלו חמץ
(סנהדרין י"ב). אבל מפני
הדחק. שמא לא יהא סס
צ"ד מופלא סמוך לאזר או
שמא יכא מלך זלומי ועבר
על ידן מעברין אותה.
ומידישין גולה אחר ר"ה מדי
שעיכורה (סס). ויאעפ"כ
אין מעברין. אלה שני
הדשים אחרים לא אצבי שני
אזר ישבו שני דרסי (סס).
הן העידו. ר' יהושע ור'
פפיס צמת' עידות (סנהדרין
י"ג). ולמעברין השנה כל
אדר. ואפי"כ שלא נמלכו
לעבר קודם הפוריס ורצו
את המנילה גולה להשקין
ואמר קן ראו שהשנה אצבי
להתעבר ועכורה (סס). שהיו
אומרים עד הפורים.
לפיכך הוצרכו לעבר קן
שהיו שאר חכמים אומרים
עד הפורים מעברין וזכו
אין מעברין (סס). שואלין
בהלכות הפסח. ובי מרחק
להו לא ימימי שלוחי צ"ד
סכבר שמעו מן דהרשנים
לעשות הפסח סכור ל' ואפי
לזלוזלי חמץ (סס). החדש
החדש לחדשי השנה.
כל מה שהיה למה ל'
(מגילה ט"ב) מדוען ימי
כמימי לדרשה לומר קן יס
חדש שמתה לרין לחדש
הקרבנות והלויס מתרומה
חדשה (יומא ט"ה) שמתה לרין
לחדשו צבהלח עולת ממדין
ומניסן מתרומת חדש, וזהו
ניסן (מגילה טס).

תורה אור השלם

- החדש הזה לכם ראש
חדשים ראשון הוא לכם
לחדשי השנה: שמת יב ב
שמור את חדש האצבי
ועשית פסח לרין אלאחר כי
בחדש האצבי הוציאך ה'
אלהיך ממצרים לרין:
דביים טז א
אך בחמשיה עשר יום
לחדש השביעי באפסכם
את תבואת הארץ יתנו
את חג ה' שבעת ימים ביום
הראשון שבתון וביום
השמיני שבתון:
ויקרא כג ט
לעשית עשר חדש הוא
חדש שבת בשנת שתיים
לדרוש הזה דבר י' אל
זכוריה בן ברקיהו בן עזרא
הנביא לאמר: זכירה א ז
ולתקלס אסתר אל המלך
אחשורוש אל בית מלכותו
בחדש העשירי הוא חדש
טבת בשנת שבע
למלכותו: אסתר ב טו
היה בשנת ארבע המלך הזה דבר י' אל זכוריה בארבעה לחדש התשעי בכסלה: זכירה ז א ז
ויקרא ספר
המלך בעת החדש השלישי הוא חדש סיון בשלהי העשירים בו ויקתב ככל אשר צוה מרדכי אל היהודים ואל
האחשוריים והחיות ושרי המדינות אשר מהדו ועד בוש שבע ועשרים ומאה מדינה מדינה ככתובה ועם ועם
כלשון ואל היהודים ככתובם ובלשונם: אסתר ח ט
בחדש הראשון הוא חדש ניסן בשנת שתיים עשרה למלך
אחשורוש הפיל פור הוא הגורל לפני הקו מיום יום וחדש חדש שנים עשר הוא חדש אדר: אסתר ג ז
החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה: שמת יב ב
10. ארץ אשר י' אלהיך ירש אתה תמיד עניי י' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה: וביים א יב

לחדשי השנה, חדש וחבא קרבן מתרומה חדשה, וכתיב ביה בניסן ראשון
וגמר שנה שנה מניסן. וכי הא דרנאי קרבנות הצבור הבאות באחד בניסן
ואם הביא מן הישן יצא, אלא שחיסר [מצוה]. וחזיר שהתנדב משלו כשרין, ולכבר שימסרם לצבור.

לחדשי השנה, חדש וחבא קרבן מתרומה חדשה, וכתיב ביה בניסן ראשון
וגמר שנה שנה מניסן. וכי הא דרנאי קרבנות הצבור הבאות באחד בניסן
ואם הביא מן הישן יצא, אלא שחיסר [מצוה]. וחזיר שהתנדב משלו כשרין, ולכבר שימסרם לצבור.

לחדשי השנה, חדש וחבא קרבן מתרומה חדשה, וכתיב ביה בניסן ראשון
וגמר שנה שנה מניסן. וכי הא דרנאי קרבנות הצבור הבאות באחד בניסן
ואם הביא מן הישן יצא, אלא שחיסר [מצוה]. וחזיר שהתנדב משלו כשרין, ולכבר שימסרם לצבור.

1. החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה: שמת יב ב שמור את חדש האצבי ועשית פסח לרין אלאחר כי בחדש האצבי הוציאך ה' אלהיך ממצרים לרין: דביים טז א אך בחמשיה עשר יום לחדש השביעי באפסכם את תבואת הארץ יתנו את חג ה' שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון: ויקרא כג ט למעשית עשר חדש הוא חדש שבת בשנת שתיים לדרוש הזה דבר י' אל זכוריה בן ברקיהו בן עזרא הנביא לאמר: זכירה א ז ולתקלס אסתר אל המלך אחשורוש אל בית מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת בשנת שבע למלכותו: אסתר ב טו היה בשנת ארבע המלך הזה דבר י' אל זכוריה בארבעה לחדש התשעי בכסלה: זכירה ז א ז ויקרא ספר המלך בעת החדש השלישי הוא חדש סיון בשלהי העשירים בו ויקתב ככל אשר צוה מרדכי אל היהודים ואל האחשוריים והחיות ושרי המדינות אשר מהדו ועד בוש שבע ועשרים ומאה מדינה מדינה ככתובה ועם ועם כלשון ואל היהודים ככתובם ובלשונם: אסתר ח ט בחדש הראשון הוא חדש ניסן בשנת שתיים עשרה למלך אחשורוש הפיל פור הוא הגורל לפני הקו מיום יום וחדש חדש שנים עשר הוא חדש אדר: אסתר ג ז החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה: שמת יב ב 10. ארץ אשר י' אלהיך ירש אתה תמיד עניי י' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה: וביים א יב